

ข้อมูลโครงการชลประทาน

1. อุดมสมบูรณ์
2. ชลบุรี
3. หนองบัวลำภู
4. ขอนแก่น
5. อุดมสมบูรณ์
6. อุดมสมบูรณ์
7. อุดมสมบูรณ์
8. อุดมสมบูรณ์
9. อุดมสมบูรณ์
10. อุดมสมบูรณ์

ภาค	จังหวัด	จำนวนโครงการ	ความจุ ล้าน ลบ.ม.	พื้นที่โครงการ (ไร่)
เหนือ	15	1,031	2,331	1,546,627
กลาง	10	82	869	236,265
ตอน	20	573	860	655,172
ตะวันตก	5	177	308	354,296
ตะวันออก	8	180	1,039	521,049
ใต้	14	451	229	3,831,640
ทั่วประเทศ	72	2,494	5,636	7,145,049

น้่อมหน้าแนวทางพระราชดำริการบริหารจัดการน้ำ

การบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ ทรงรับสั่งว่า “**ต้องระเบิดจากข้างใน**” หมายความว่า คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชน หมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

กรมชลประทานได้น้อมนำพระราชดำริดังกล่าวมาใช้ในการมีส่วนร่วมในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ๔ ด้าน คือ (๑)ร่วมคิด (๒)ร่วมสร้าง/ทำ/ปฏิบัติ (๓)ร่วมใช้/รับประโยชน์ และ(๔)ร่วมดูแลรักษา ดังนี้

(๑)ร่วมคิด ในการพิจารณาและการออกแบบโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยให้ความสำคัญทั้งราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ และผู้เสียประโยชน์จากโครงการ เพื่อระดมแนวคิดที่จะช่วยเหลือราษฎรส่วนรวม

(๒)ร่วมสร้าง/ทำ/ปฏิบัติ ในช่วงการก่อสร้าง จะให้ราษฎรในพื้นที่เข้ามาร่วมก่อสร้าง เพื่อให้เข้าใจการก่อสร้าง และเกิดความรักในการเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

(๓)ร่วมใช้/รับประโยชน์ และ(๔)ร่วมดูแลรักษา โดยการตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำของโครงการฯ เพื่อบริหารจัดการน้ำ ร่วมกันดูแลและบำรุงรักษา เพื่อมุ่งเน้นให้กลุ่มผู้ใช้น้ำมีการบริหารงานภายในกลุ่ม และใช้ประโยชน์จากโครงการที่พระองค์ได้พระราชทานมา

... การเข้าใจถึงสถานการณ์ของผู้ที่เราจะช่วยเหลือนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การช่วยเหลือให้เขาได้รับสิ่งที่เขาควรจะได้รับตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม จะเป็นการช่วยเหลือที่ได้ผลดีที่สุด เพราะ ฉะนั้นในการช่วยเหลือแต่ละครั้ง แต่ละกรณี จำเป็นที่เราจะพิจารณาถึงความต้องการ และความจำเป็นก่อนและต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่เราจะช่วยให้เข้าใจด้วยว่า เขาอยู่ในฐานะอย่างไร สมควรที่จะได้รับความช่วยเหลืออย่างไร เพียงใด อีกประการหนึ่งในการช่วยเหลือนั้น ควรยึดหลักสำคัญว่า เราจะช่วยเขา เพื่อให้เขาสามารถช่วยตนเองได้ต่อไป...

ในการช่วยเหลือประชาชนนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**มิได้มีพระราชประสงค์**ให้คนเหล่านั้น**สูญเสียวัฒนธรรมหรือขนบประเพณีดั้งเดิม**ของตน หากแต่ทรง**เน้นที่จะให้ความคิดและหลักปฏิบัติใหม่ ๆ** ที่เข้าไปนั้น สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมไม่ว่าภาคใดของประเทศไทย ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานความช่วยเหลือพสกนิกร พระองค์ทรงเน้นให้ดำเนินการด้วยวิธีที่เรียบง่ายและประหยัดที่สุด เช่น ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะการนำทรัพยากรและวัสดุมาจากที่อื่น ทำให้สิ้นเปลืองและค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งจะกลายเป็นความพยายามที่สูญเปล่า เพราะเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้ว ชาวบ้านไม่อาจดำเนินการต่อไปได้โดยลำพัง อันจะทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการถูกทำลายลงโดยสิ้นเชิง

“...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศ ทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างไรไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วยโดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริง ๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจ หลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

... การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชน โดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด...

ทุกโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในทุกประเทศดังกล่าว **มีหลักและวิธีการที่สำคัญ** โดยในการพัฒนาแหล่งน้ำจะเป็นรูปแบบใดต้องเหมาะสมกับ **รายละเอียด สภาพภูมิประเทศ สภาพแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีในแต่ละท้องถิ่นเสมอ** และพิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการเข้าไปสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับคนกลุ่มหนึ่ง โดยสร้างประโยชน์ให้กับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าจะประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับการลงทุนนั้น จะมีความเหมาะสมเพียงใดก็ตาม

ที่สำคัญ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใด จะต้องเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพสังคม และวิถีชีวิตของคนในภาคนั้นเสมอ

ลักษณะปัญหาในพื้นที่ภาคเหนือ

- พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง
- มีการตัดไม้ทำลายป่ามาก

- หน้าดินพังทลาย
- ต้นน้ำลำธารถูกทำลาย
- ขาดแคลนน้ำทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภค

ลักษณะปัญหาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง
- มีความแห้งแล้งกันดารน้ำ
- ดินเป็นดินปนทรายเก็บกักน้ำไม่ได้
- ป่าไม้ถูกทำลายมาก
- การเพาะปลูกไม่ค่อยได้ผลผลิต

ลักษณะปัญหาในพื้นที่ภาคกลาง

- น้ำท่วม
- น้ำเสียในเขตชุมชนเมือง
- ขาดแคลนน้ำสำหรับทำ
การเกษตร

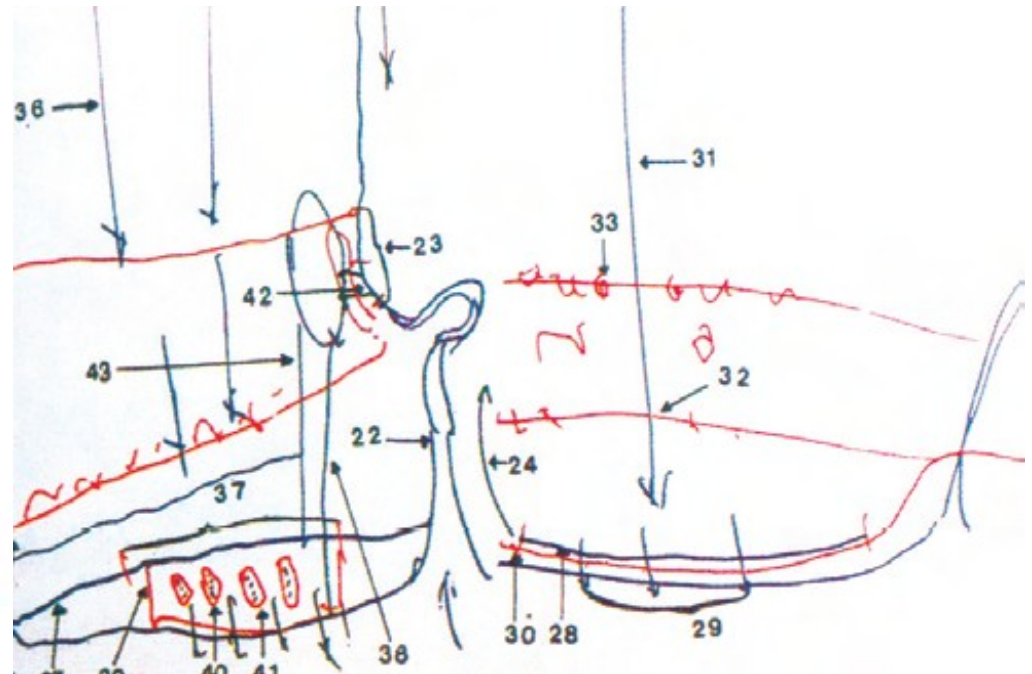
ลักษณะปัญหาในพื้นที่ภาคใต้

- เป็นที่ลุ่มต่ำมีน้ำขังตลอดทั้งปี
- น้ำมีความเปรี้ยวสูง
- ขาดแคลนน้ำจืด
- ดินเปรี้ยว

การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร

โครงการแก้มลิงมหาชัย-สนามชัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงมีพระอัจฉริยภาพในงานพัฒนาแหล่งน้ำ โดยเมื่อทรงทราบว่า น้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพของราษฎร จึงทรงทุ่มเทพพระราชหฤทัยในด้านงานพัฒนาและจัดการทรัพยากรน้ำ โดยได้พระราชทานแนวพระราชดำริในการพัฒนาแหล่งน้ำให้กับกรมชลประทาน เพื่อรับไปศึกษา พิจารณา ออกแบบ และก่อสร้างโครงการโดยพระองค์ทรงรับสั่งอยู่เสมอว่า โครงการที่มาจากพระราชดำริของพระองค์นั้นเป็นเพียงแนวทางเพื่อการพิจารณาเท่านั้น มิใช่ “นโยบาย” ที่ต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นทุกโครงการที่จะเกิดขึ้นต้องมีการศึกษาความเหมาะสมทางวิชาการเสมอ นอกจากนี้ราษฎรในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการตั้งแต่เริ่มแรก ถ้าโครงการใดที่ยังมีปัญหาเรื่องที่ดินกับราษฎรและไม่สามารถตกลงกันได้ ก็ทรงมีพระราชดำรัสให้ระงับโครงการนั้น ๆ ไว้ก่อน นอกจากนี้ยังทรงสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรได้ก่อน สำหรับโครงการชลประทานขนาดใหญ่ นั้น ต้องรอความพร้อมทางด้านงบประมาณของประเทศด้วย ดังนั้นกรมชลประทานจึงได้น้อมนำพระราชดำรัสของพระองค์มาใช้ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทาน โดยทำการศึกษาวางแผนโครงการอย่างละเอียดเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติในทุกโครงการ

โครงการพระราชดำริ 5 โครงการ

โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จ.พิษณุโลก

เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนนเรศวร และทรงเยี่ยมราษฎร

ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทานว่า ควรพิจารณา
วางโครงการและก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำแควน้อย ที่อำเภอวัดโบสถ์ โดยเร่งด่วนและควร
ให้เก็บน้ำได้อย่างเต็มที่ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในเขตลุ่มน้ำแควน้อยตอนล่าง

และสามารถจัดหาน้ำสนับสนุนโครงการชลประทานพิษณุโลก โครงการ
ชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ ให้ได้ผลอย่างสมบูรณ์

กรมชลประทาน จึงได้เร่งสนองพระราชดำริ ในการดำเนินการก่อสร้างโครงการ
เขื่อนแควน้อย ตามที่ได้พระราชทานพระราชดำริไว้ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.
2552พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่อ เขื่อนแควน้อย ว่า “เขื่อนแควน้อย
บำรุงแดน” ซึ่งความหมาย คือ เขื่อนแควน้อยที่ทำให้มีความเจริญในพื้นที่

สามารถส่งน้ำได้ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 23,826 ไร่ จาก
ระบบส่งน้ำทั้งหมดของโครงการที่วางแผนไว้ 155,166 ไร่

สามารถจัดสรรน้ำ เพื่อสนับสนุนพื้นที่สูบน้ำด้วยไฟฟ้าท้าย
เขื่อนประมาณ 33,995 ไร่

ส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่ชลประทานเจ้าพระยาและโครงการ
พิชณูโลกฝั่งซ้ายในฤดูแล้งได้อีกประมาณ 250,000 ไร่

เมื่อดำเนินการก่อสร้างระบบชลประทานได้แล้วตามแผนงาน
ที่วางไว้ จะสามารถส่งน้ำได้ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน
439,161 ไร่

รวมทั้ง ยังสามารถบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแควน้อย
ตอนล่างและส่งผลถึงการบรรเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา
บางส่วน

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 และวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทาน พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบน อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยให้พิจารณาก่อสร้างอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน (ห้วยวังคำ) เพื่อช่วยเหลือราษฎรบ้านกุดสิม กุดตอแก่น และหมู่บ้านอื่นๆ ให้น้ำใช้ทำการเกษตรและอุปโภคบริโภคตลอดปี

พร้อมทั้งพิจารณาผันน้ำจากลำห้วยยาง (ต้นน้ำห้วยบางทราย) ลงมาเพิ่มเติมให้กับอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อสนับสนุนเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตตำบลคุ้มเก่าและตำบลสงเปลือย และราษฎรใกล้เคียง

โครงการพัฒนากลุ่มน้ำลำพะยังตอนบน

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

เส้นแบ่งเขตจังหวัด

จังหวัดมุกดาหาร

อุโมงค์ผันน้ำ

อ่าง ห้วยไผ่
10.5 ล้าน ลบ.ม.

จังหวัดกาฬสินธุ์

ความจุอ่างฯ 10.5 ล้าน ลบ.ม.

12,000 ไร่

จังหวัดมุกดาหาร

4,600 ไร่

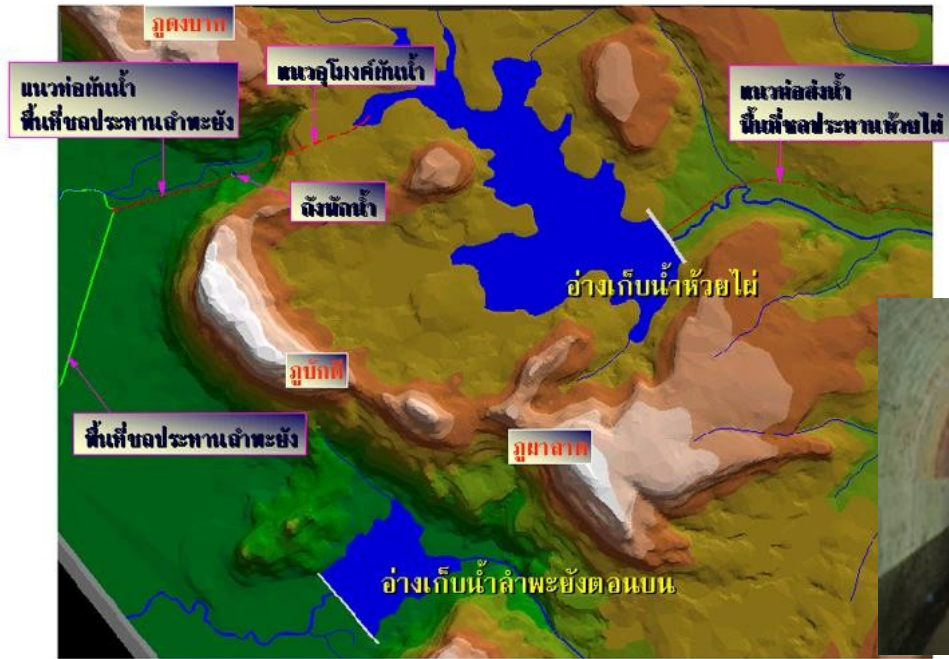
ความจุอ่างฯ 4.0 ล้าน ลบ.ม.

เส้นแบ่งเขตจังหวัด

จังหวัดกาฬสินธุ์

เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่ออุโมงค์ผันน้ำที่ผันจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่มาในพื้นที่การเกษตรของโครงการพัฒนากลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริว่า “ลำพะยังภูมิพัฒน์” ซึ่งหมายความว่า อุโมงค์ผันน้ำที่นำความเจริญมาสู่แผ่นดินกลุ่มน้ำลำพะยัง

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ของโครงการ

เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำโดยคำนึงถึงสภาพภูมิสังคมของโครงการที่มีข้อจำกัดทั้งปริมาณน้ำ ต้นทุนและสภาพการเกษตรของราษฎร ฯลฯ ตลอดจนการพัฒนาที่ผ่านมาเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ช่วยให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ดีขึ้นและผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น

ในปัจจุบันมีเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ในหลายรายประสบความสำเร็จ มีการขุดสระเก็บน้ำไว้ใช้ในแปลงการเกษตรพร้อมทั้งมีการผันน้ำจากกลุ่มน้ำข้างเคียงมาเติมให้กับสระน้ำที่ขุดไว้ในพื้นที่ โดยมีพื้นที่ชลประทานทั้งโครงการประมาณ 16,600 ไร่

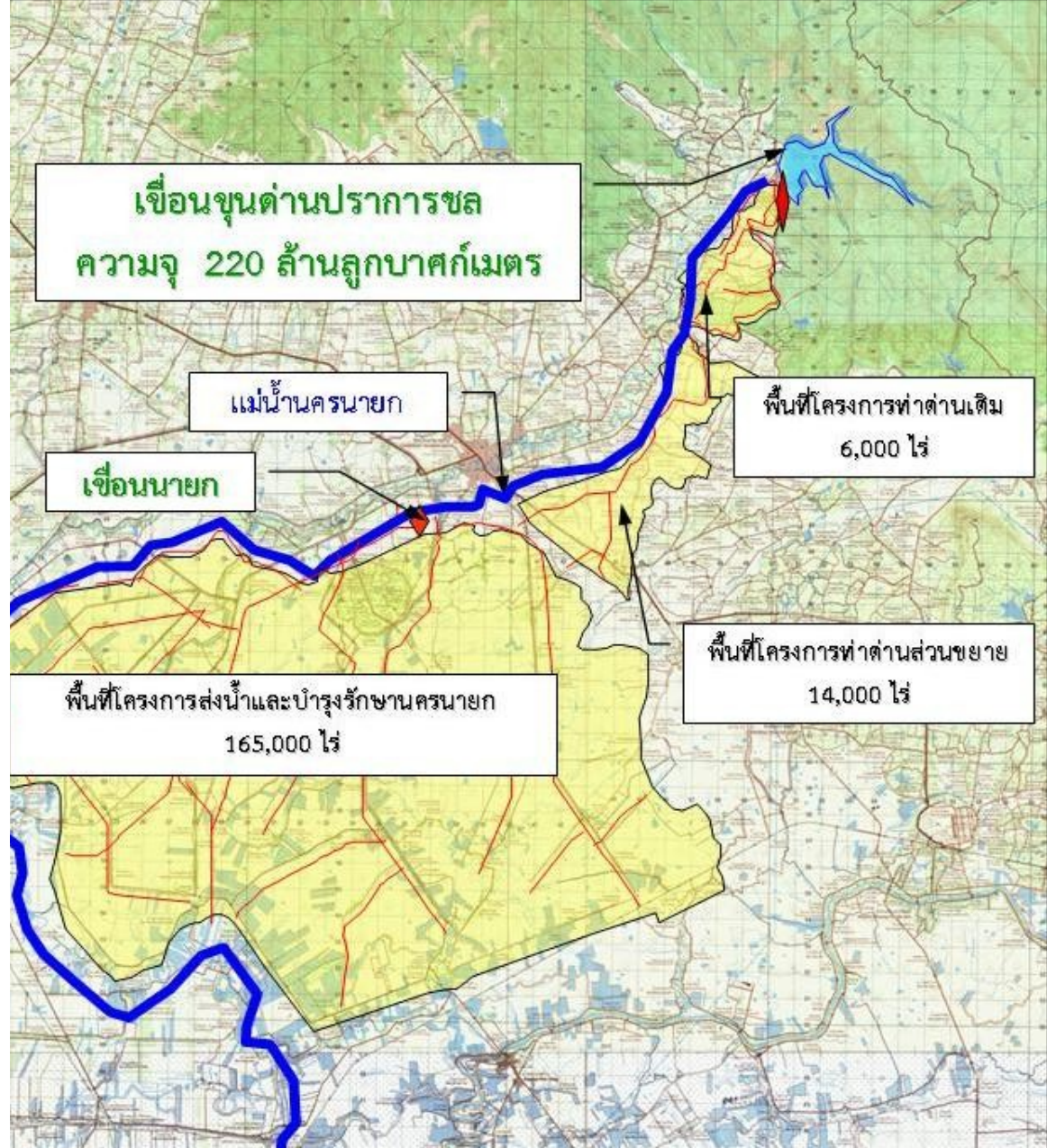
โครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล ตำบลหินตั้ง อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์
เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2544

เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการ และก่อสร้างเขื่อนขุนด่านปราการชล ที่บ้านท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายก เพื่อช่วยให้ราษฎรทางตอนล่างมีน้ำใช้ทำการเกษตร การอุปโภคบริโภค เพื่อการอุตสาหกรรม และเพื่อการแก้ไขพื้นที่ดินเปรี้ยว รวมทั้งช่วยบรรเทาอุทกภัยที่มักจะเกิดขึ้นในเขตจังหวัดนครนายกเป็นประจำทุกปีอีกด้วย

- สามารถช่วยป้องกันและบรรเทาภัยปัญหาอุทกภัยในช่วงฤดูน้ำหลาก
- ส่งน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค ให้กับพื้นที่ชุมชนต่างๆ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครนายก อำเภอปากพลี อำเภอองครักษ์ และอำเภอบ้านนา
- เป็นการรักษาระบบนิเวศน์ของแม่น้ำนครนายก ซึ่งเคยเกิดการเน่าเสียในช่วงฤดูแล้งเป็นประจำทุกปี
- ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
- เป็นแหล่งน้ำต้นทุนพื้นที่ชลประทานฤดูฝนรวม 185,000 ไร่ ส่วนฤดูแล้ง 60,000-70,000 ไร่
- ข้าวนาปีเดิมได้ผลผลิตเฉลี่ย 48.64 ถังต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 64.07 ถัง ต่อไร่
- ข้าวนาปรังเดิมได้ผลผลิตเฉลี่ย 53.33 ถัง ต่อไร่ เพิ่มขึ้น เป็น 72.86 ถัง ต่อไร่
- โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 10 เมกกะวัตต์ จำนวน 28 ล้านหน่วยต่อปี

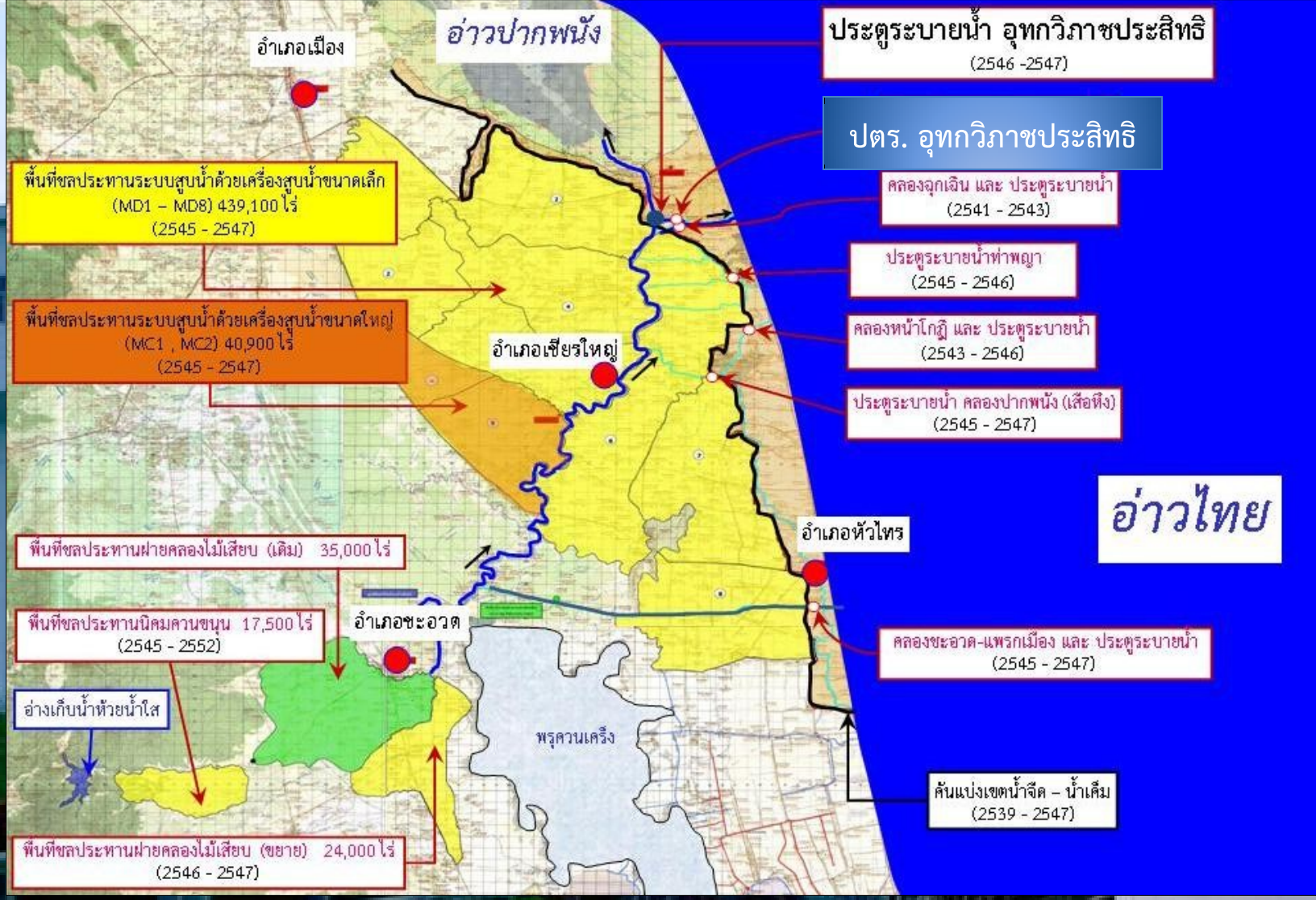

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา

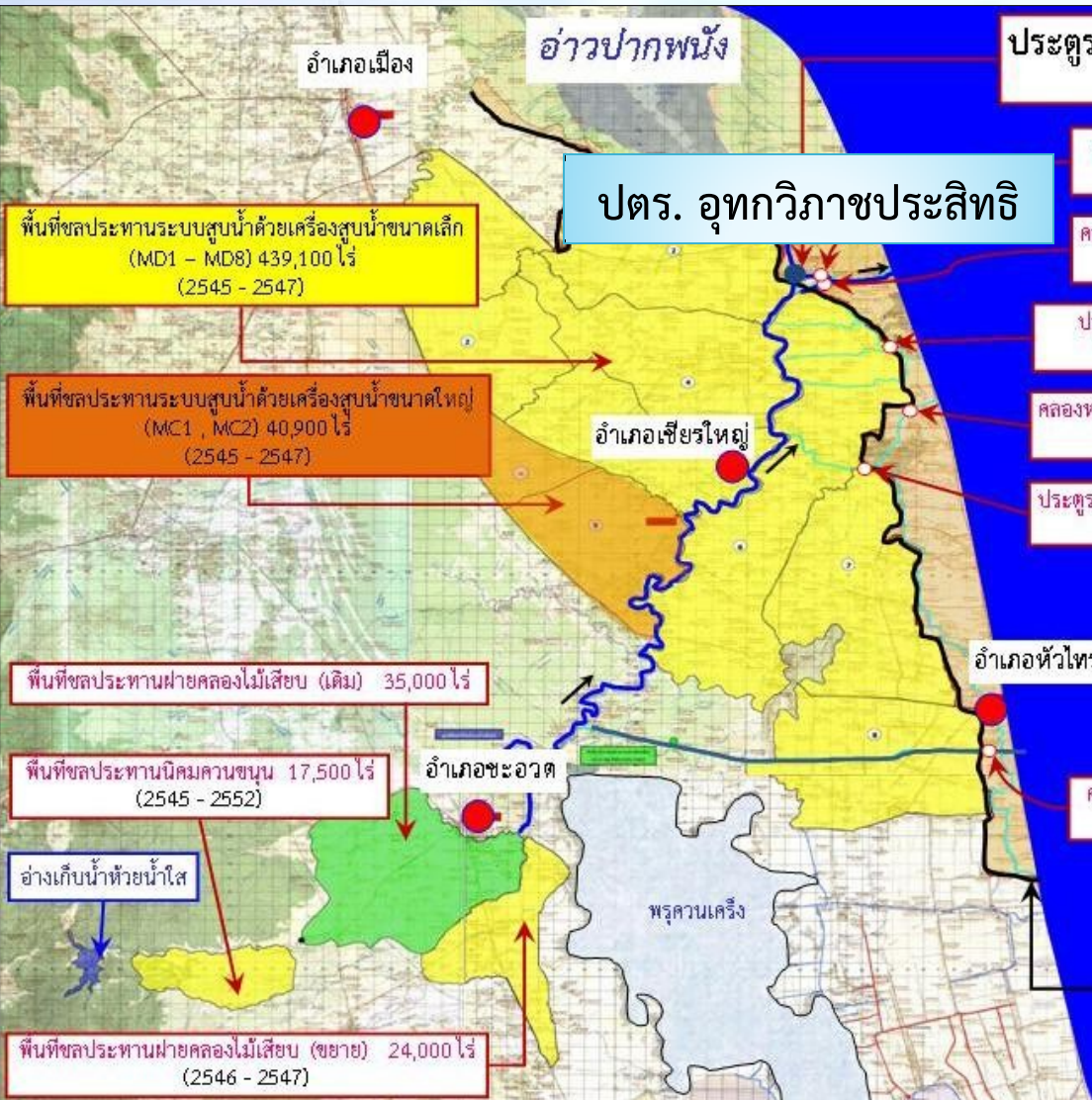
สภาพดินได้เกิดการเปลี่ยนแปลง จากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลาย เป็นผลให้ระบบนิเวศแหล่งน้ำขาดสมดุล เกิดปัญหาน้ำเค็มรุก น้ำจืดขาดแคลน น้ำเปรี้ยวจากป่าพรุแพร่กระจายน้ำเสียจากพื้นที่ทำนา กุ้ง แผลงเกษตรกรรม และแหล่งชุมชน และเกิดน้ำท่วมในระดัสูงและยาวนาน เนื่องจากมีสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำในพื้นที่รวมน้ำหลาก และมีช่องทางระบายน้ำไม่เพียงพอ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากแนวพระราชดำริโดยสรุป คือ ทรงให้แก้ปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพน้ำ โดยก่อสร้างประตูละบายน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์ เป็นจุดเริ่มต้น

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีหัวใจการพัฒนาและทำให้โครงการประสบความสำเร็จตามพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้ คือการบริหารและจัดการน้ำที่เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่และความต้องการน้ำแต่ละอาชีพของราษฎร

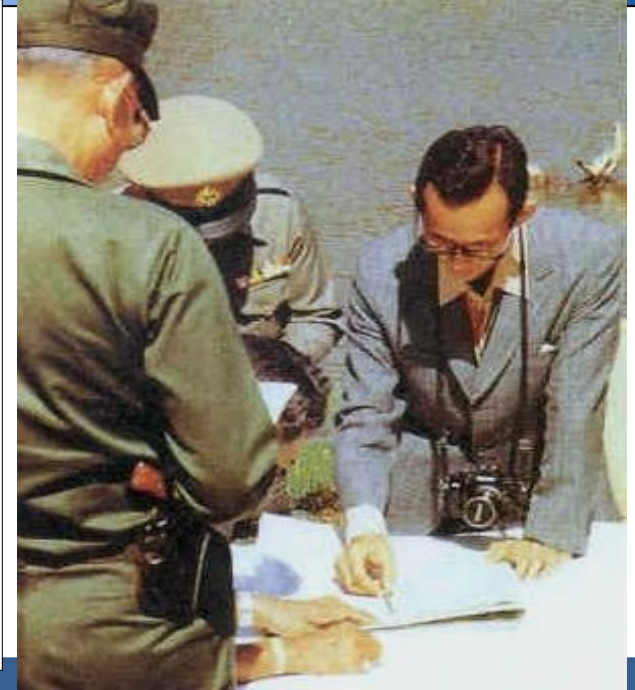
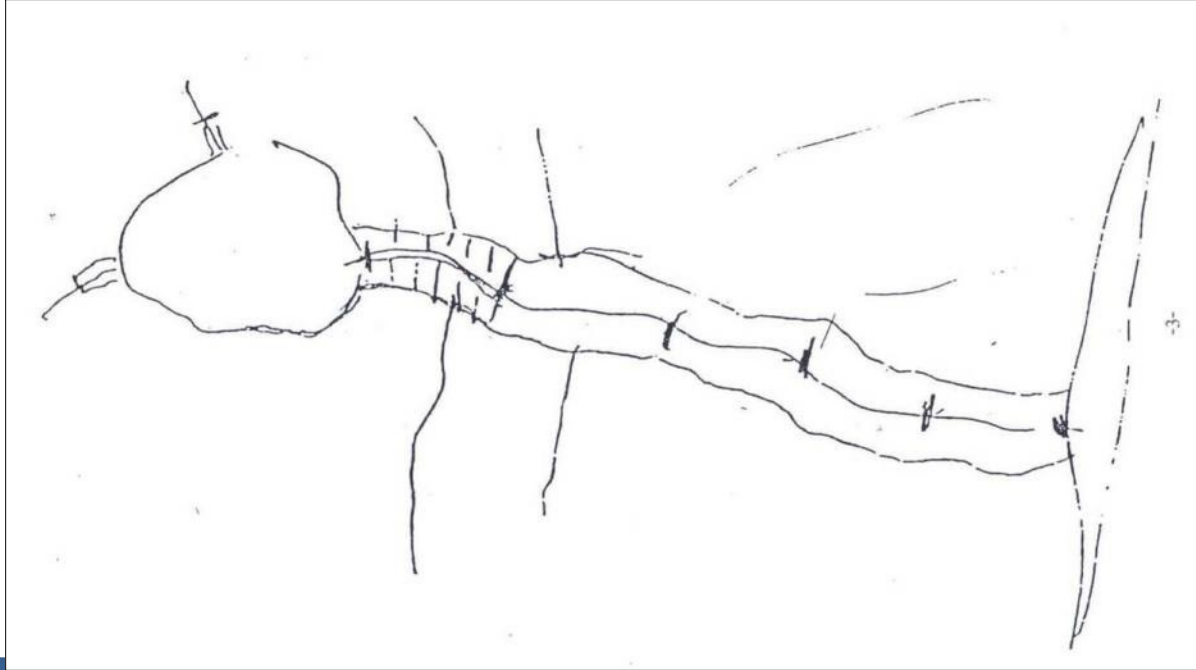

- ทำให้สามารถป้องกันการรุกตัวของน้ำเค็ม มีแหล่งน้ำจัดไว้ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตรกรรม รักษาสิ่งแวดล้อม ได้เต็มพื้นที่
- ประตุระบายน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ สมดังนามพระราชทานชื่อ “ประตุอุทกวิทยาสิทธิ” ซึ่งมีความหมายถึง “ประตุที่มีความสามารถ แบ่งแยก น้ำจืด น้ำเค็ม ได้สำเร็จ”
- สามารถบรรเทาอุทกภัย ลดระดับและระยะเวลาน้ำท่วมในพื้นที่ลงได้เป็นอย่างมาก
- ลดความเสียหายแก่พื้นที่การเกษตรและแหล่งชุมชนเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ฤดูแล้งเกษตรกรสามารถทำนาปรังเพิ่มขึ้น จากเดิม 52,000 ไร่ เป็น 200,000 ไร่ และในช่วงฤดูฝน

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม

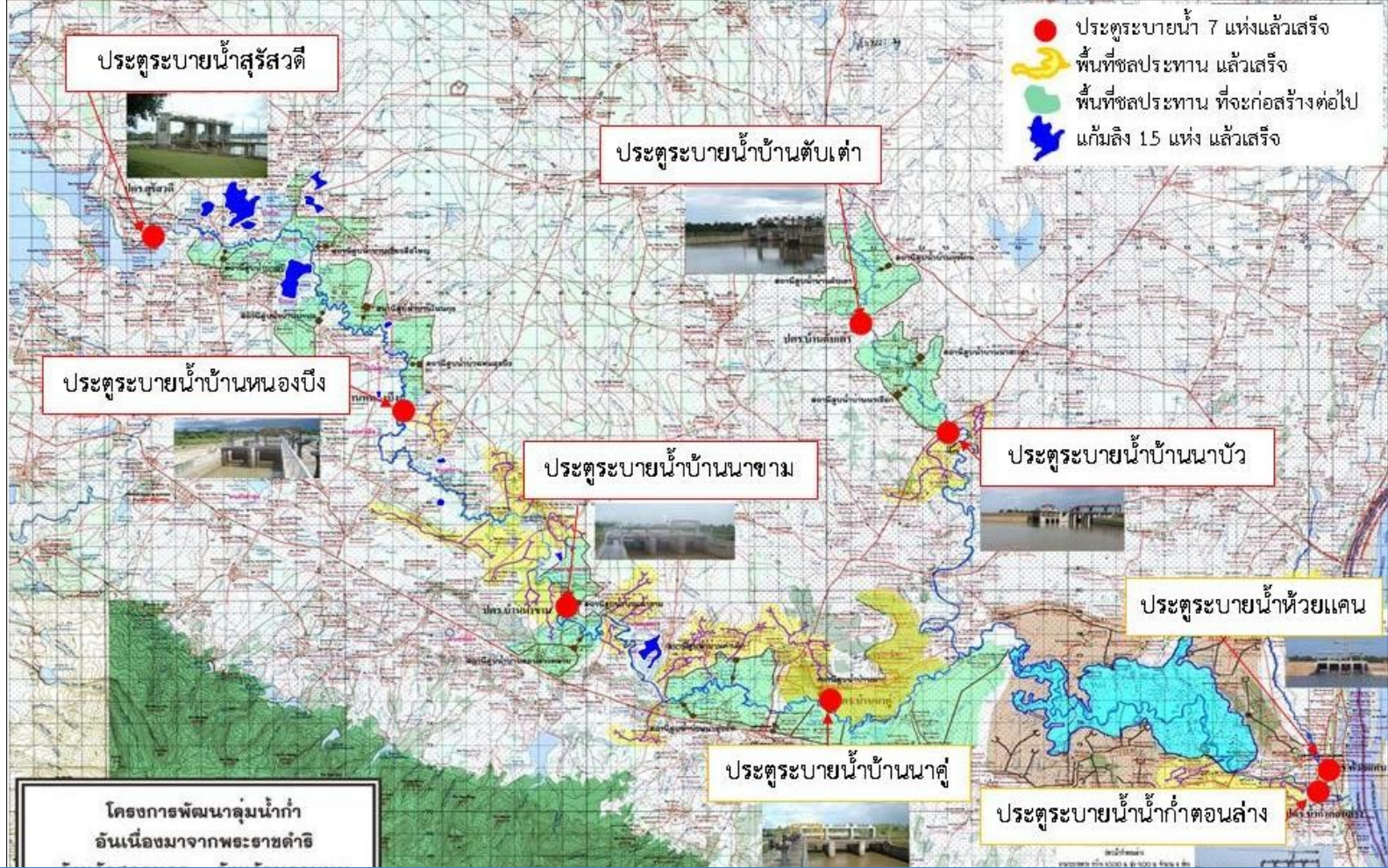

เมื่อวันที่ 14 18 และ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการเพื่อก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดนครพนม พร้อมทั้งทรงร่างรูปแบบการพัฒนาแหล่งน้ำพระราชทานแก่เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องน้ำท่วมและน้ำแล้งในพื้นที่เพาะปลูกของราษฎรบริเวณสองฝั่งลำน้ำก่ำ ให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี

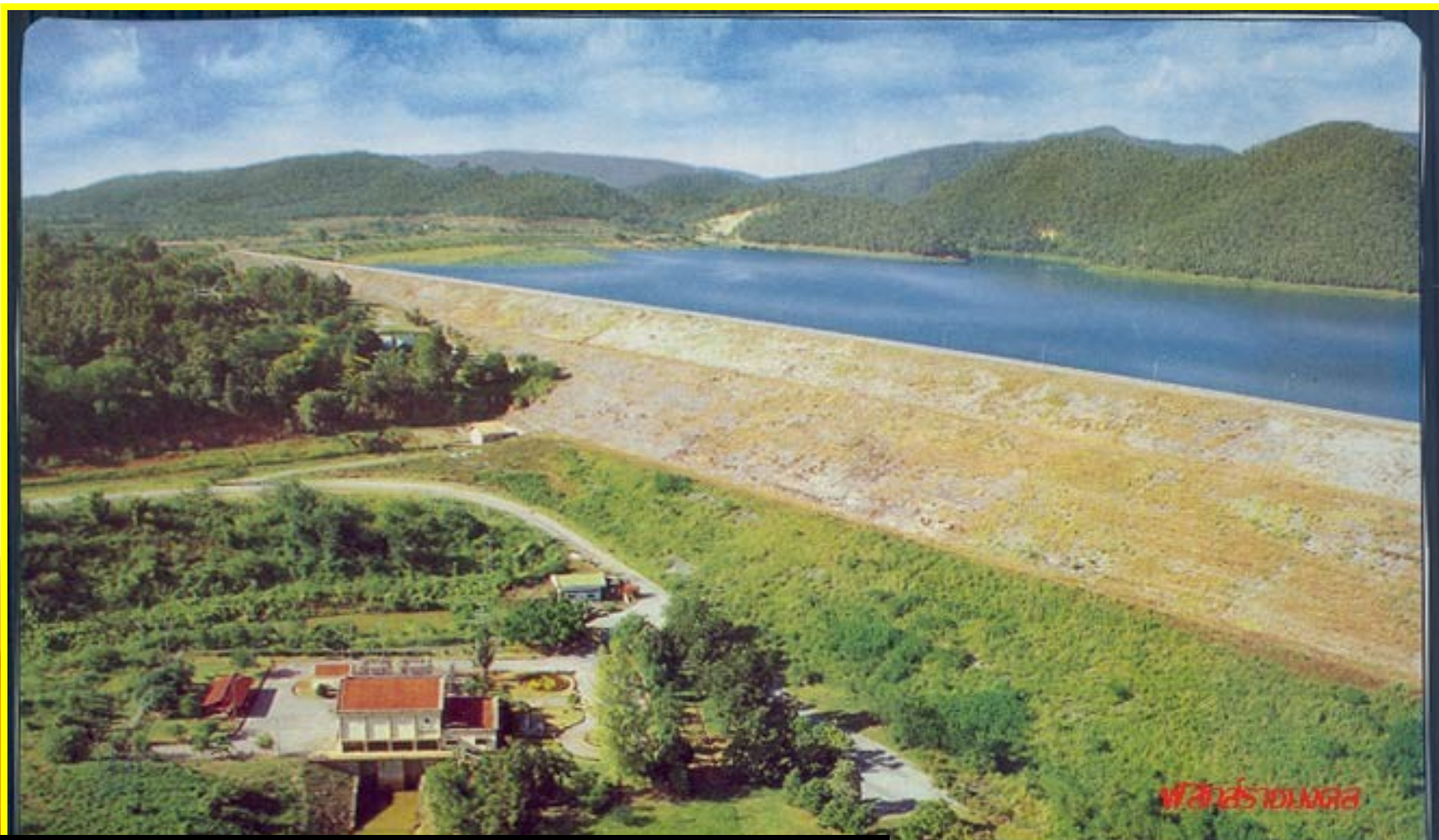
ได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติม เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ให้กรมชลประทานพิจารณา
ดำเนินการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำในลำน้ำท่าตอนล่างเพียงเตี้ยๆ เพื่อให้เก็บกักน้ำในพื้นที่เพียงเล็กน้อยก่อน
เนื่องจากยังมีปัญหาที่ดินที่ถูกน้ำท่วม ซึ่งราษฎรเรียกร้องค่าตอบแทนสูงมาก แต่ถ้าจะไม่พิจารณาก่อสร้างก็
เสียดาย เพราะถ้าสร้างอาคารบังคับน้ำในลำน้ำท่าตอนล่างนี้ได้แล้ว จะช่วยพื้นที่บริเวณริมฝั่งโขงนี้ได้อย่างมาก
อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาก่อสร้างอาคารบังคับน้ำในลำน้ำท่าตอนล่างเพียงระดับต่ำได้แล้ว ต่อไปถ้าสามารถ
เจรจาปัญหาที่ดินที่ถูกน้ำท่วมได้ในราคาที่เหมาะสมแล้ว จึงพิจารณาก่อสร้างอาคารบังคับน้ำให้สามารถเก็บกัก
ได้มากยิ่งขึ้น

การดำเนินงานโครงการประตูละบายน้ำ จำนวน 7 แห่ง ทำให้สามารถเก็บกักน้ำในลำน้ำก่ำเหนือ
 ประตูละบายน้ำสามารถนำไปใช้ในการชลประทานในพื้นที่สองฝั่งของลำน้ำ
 พื้นที่ชลประทานทั้งหมด 165,000 ไร่
 ยังได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อบริหารและจัดการน้ำภายในกลุ่ม ทำให้การส่งน้ำชลประทานมี
 ประสิทธิภาพ เกษตรกรได้รับผลผลิตที่มั่นคง มีรายได้สูงขึ้น

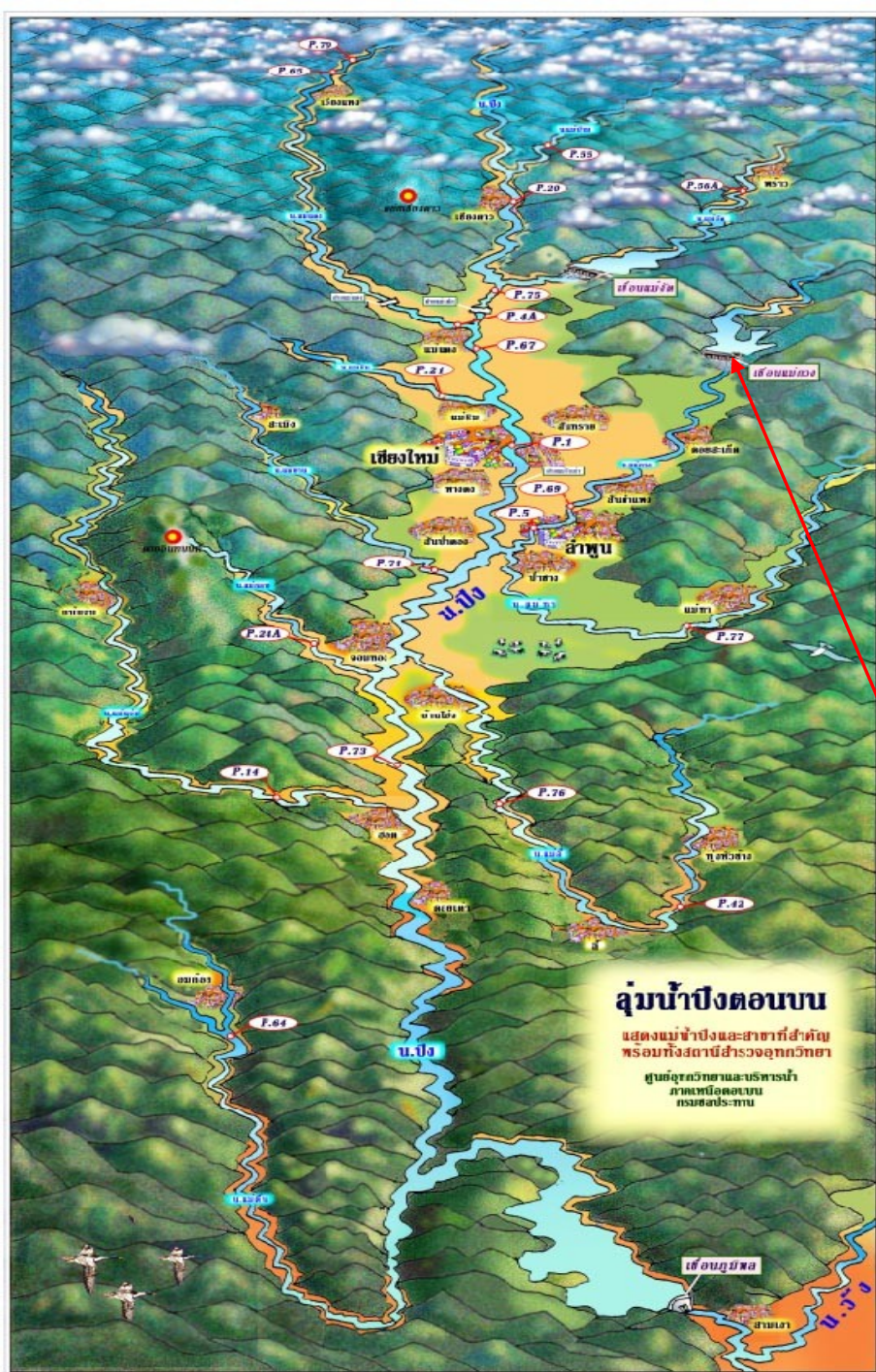

เขื่อนแม่จอกสมบูรณ์ชล ความจุ 265 ล้านลูกบาศก์เมตร

ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรจำนวน 190,000 ไร่

ติดตั้งเครื่องผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ 9,000 กิโลวัตต์ และช่วยบรรเทาอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่

เขื่อนแม่กวงอุดมธารา

ขนาดความจุเก็บกัก 263 ล้าน ลบ.ม.

ส่งน้ำพื้นที่ชลประทานประมาณ 175,000 ไร่

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี

• ความจุ 960 ล้านลูกบาศก์เมตร

• พื้นที่ชลประทาน 144,500 ไร่

• บรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขต
ลุ่มน้ำป่าสัก ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
และกรุงเทพมหานคร

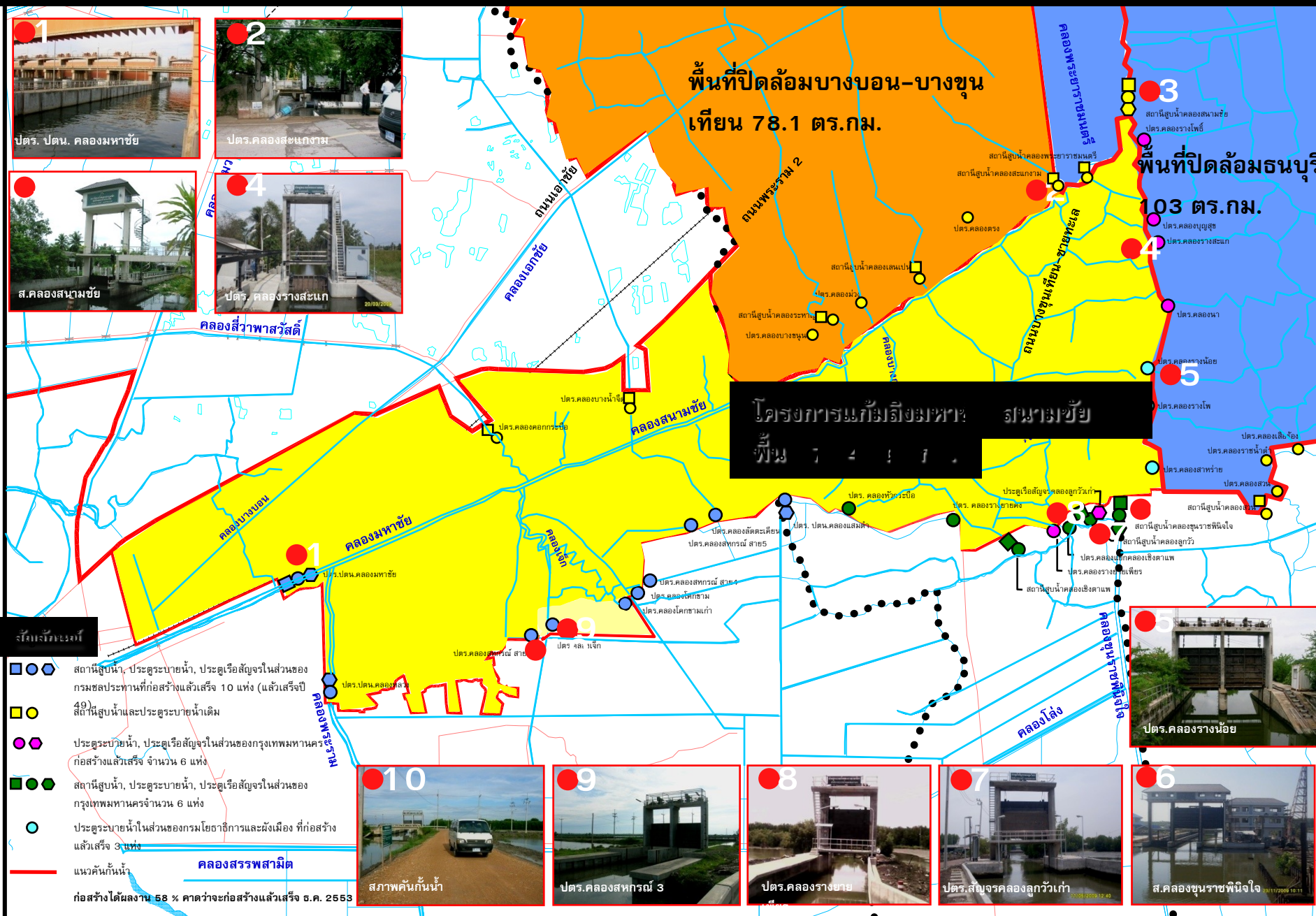
โครงการประตูระบายน้ำคลองลาดโพธิ์

ก่อสร้างประตูระบายน้ำ กว้าง 14 เมตร
จำนวน 4 บาน
ชุดคลองกว้าง 65 เมตร ความยาวรวม 600 เมตร
ลดระยะทางการไหลของน้ำจาก 18 กิโลเมตร
เหลือเพียง 600 เมตร ทำให้น้ำไหลออกสู่ทะเลได้
เร็วขึ้น

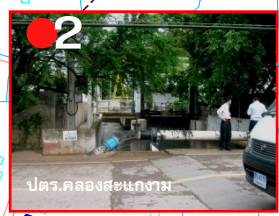

สภาพคั่นป้องกันและอาคารชลศาสตร์ โครงการแก้มลิงมหาชัย-สนามชัย

1 ประตู, ปตท. คลองมหาชัย

2 ประตู, คลองสะแกงาม

3 ส.คลองสนามชัย

4 ประตู, คลองรางสะแก

5 ประตู, คลองรางน้อย

10 สภาพคั่นกันน้ำ

9 ประตู, คลองสหกรณ์ 3

8 ประตู, คลองรางยา

7 ประตู, สัจจรถคลองกัวแก้ว

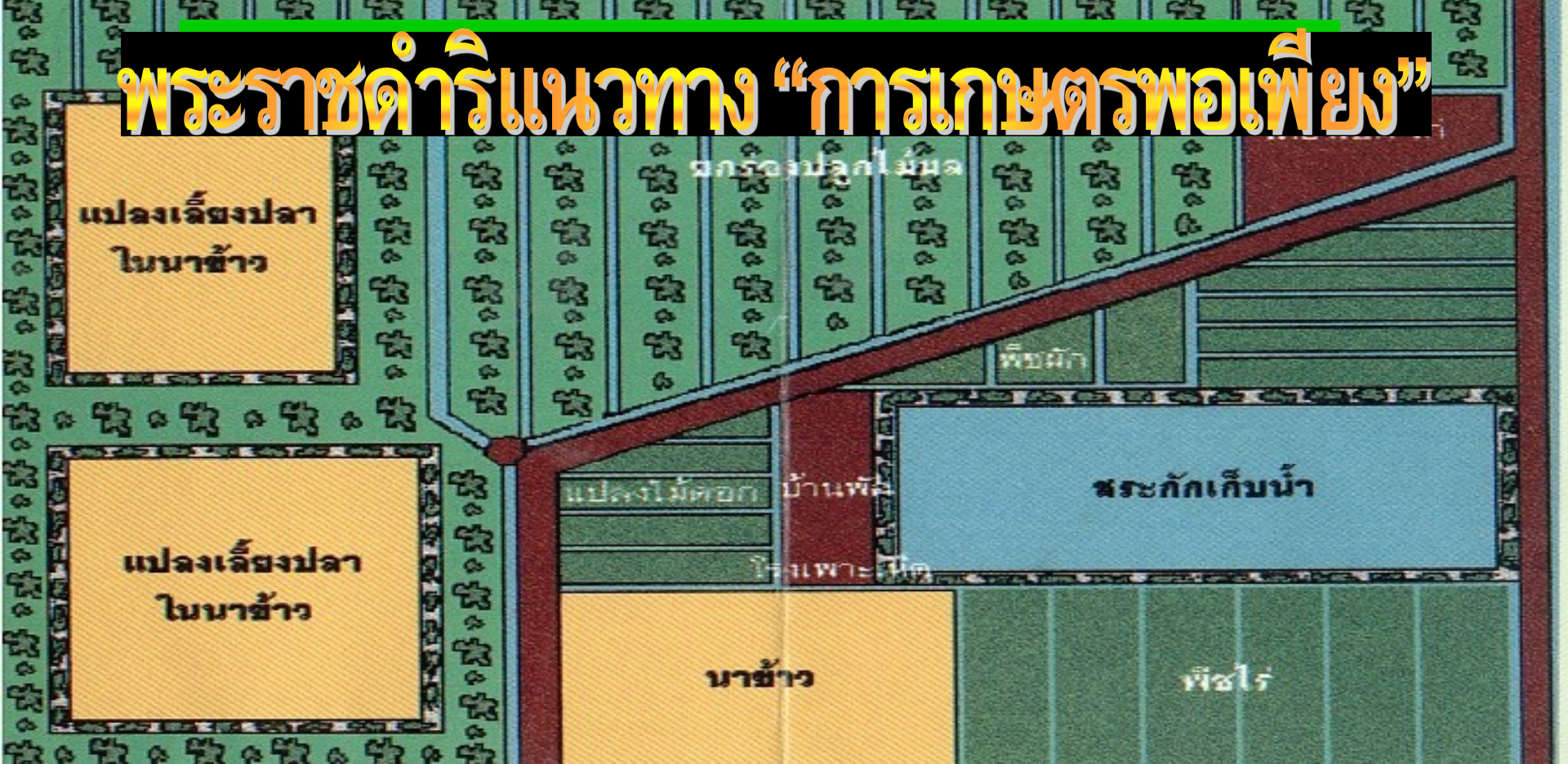

6 ส.คลองขุนราชพินิจใจ

- สัญลักษณ์
- ○ สีน้ำเงิน ประตูระบายน้ำ, ประตูระบายน้ำ, ประตูเรือสัญจรในส่วนของกรมชลประทานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 10 แห่ง (แล้วเสร็จปี 49)
  - ○ สีเหลือง สถานีสูบน้ำและประตูระบายน้ำเดิม
  - ○ สีชมพู ประตูระบายน้ำ, ประตูเรือสัญจรในส่วนของกรุงเทพมหานคร ก่อสร้างแล้วเสร็จ จำนวน 6 แห่ง
  - ○ สีเขียว สถานีสูบน้ำ, ประตูระบายน้ำ, ประตูเรือสัญจรในส่วนของกรุงเทพมหานครจำนวน 6 แห่ง
  - ○ สีฟ้า ประตูระบายน้ำในส่วนของการโยธาธิการและผังเมือง ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 3 แห่ง
- แนวคั่นกันน้ำ
- คลองสรรพสามิต
- ก่อสร้างได้ผลงาน 58 % คาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จ ๕.๓. 2553

พระราชดำริแนวทาง “การเกษตรพอเพียง”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ ศูนย์

“ต้นทางคือป่าไม้
ปลายทางคือประมง
ระหว่างทางคือ
เกษตรกรรม”

๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๕

“ฟื้นดิน
คืนป่า
พัฒนาคุณภาพชีวิต”

๕ เมษายน ๒๕๒๖

“ป่าพรุเสื่อมโทรม
สะสมดินเปรี้ยว
แก้ดินอย่างเดียว
พัฒนายั่งยืน”

๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๔

“สร้างน้ำ
เพิ่มป่า

คืนชีวิตที่พอเพียง”

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

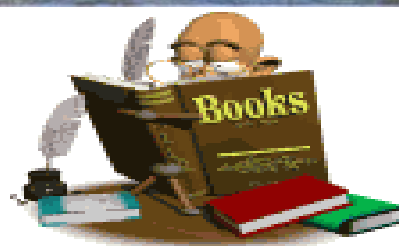
“ป่าหาย
น้ำแห้ง
ดินเลว

ก็พัฒนาได้”

๘ สิงหาคม ๒๕๒๒

“ฟื้นฟูและจัดการ
ทรัพยากรชายฝั่ง
จากยอดเขาสู่ทะเล”

๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๔

กรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำห้วยสามช่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลำปาง

- สร้างเสร็จ ปี พ.ศ. 2527
- ความจุใช้งาน 92,000 ลบ.ม.
- พื้นที่รับประโยชน์ 3 หมู่บ้าน 195 ครัวเรือน
- ฤดูฝน 900 ไร่ และฤดูแล้ง 100 ไร่

สภาพปัญหา

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร และหาของป่า โดยชาวบ้านส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการรักษาระบบนิเวศน์ ในฤดูแล้งก็จะทำการเผาป่าเพื่อรอให้ฝนตกเพื่อที่จะได้ทำการเก็บเห็ดเผา เพื่อนำไปขายเนื่องจากราคาดี ส่งผลทำให้ในหน้าแล้งไม่มีน้ำเพื่อการเพาะปลูกและการอุปโภคบริโภค ส่วนในหน้าฝนก็จะทำการเกษตร แต่ได้ผลผลิตไม่ดีนัก ทำให้เกิดปัญหาความยากจน

ถึงแม้เมื่อชาวบ้านได้อ่างเก็บน้ำแล้ว ส่งผลปัญหาการเพาะปลูกในฤดูฝนก็หมดไป แต่ในฤดูแล้ง เนื่องจากสภาพป่าต้นน้ำไม่สมบูรณ์ ปริมาณน้ำไหลลงอ่างจึงไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูก เกษตรกรก็ยังเผาป่าและเก็บของป่าอย่างเดิม ส่งผลต่อเนื้อให้ในช่วงต้นฤดูฝนเกิดปัญหาคุณภาพน้ำที่ไม่ดี และน้ำมีลักษณะเป็นฟุ่นโคลน

กรมชลประทานจึงได้ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำพื้นฐาน โดยจัดตั้งกลุ่ม
ผู้ใช้น้ำขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2549 และส่งเสริมให้ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำ
ได้นำตัวอย่างการก่อสร้างฝายแม้ว (ฝายต้นน้ำ) จากโครงการช่วยเหลือใครไปให้
ความรู้และขยายผล โดยราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้างฝายแม้ว
ซึ่งราษฎรได้เห็นว่าน้ำที่ไหลลงมามีความใสขึ้นไม่ขุ่นเหมือนแต่ก่อน และป่า
บริเวณฝายแม้วในหน้าแล้งยังเขียวอยู่และมีน้ำขังเป็นช่วงๆ

ทำให้ชาวบ้านเกิดการรวมกลุ่มในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำขึ้น โดยเป็นการระเบิดจากข้างในโดยอาศัยความเห็นพ้องต้องกันของราษฎรทุกหมู่ โดยออกกฎในการห้ามเผาป่าเพื่อการเก็บเห็ดเผาะ มีการตั้งเวรยามในการรักษาป่า และมีการจัดทำฝายต้นน้ำ ในทุกร่องน้ำ ทำให้ป่าต้นน้ำฟื้นตัว ในหน้าแล้งยังมีน้ำไหลจากป่าลงไปให้อ่างเก็บน้ำ และเกิดการจัดสรรน้ำและแบ่งปันน้ำอย่างเป็นธรรมจากการพูดคุยการร่วมกันในการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำ ทำให้ไม่มีข้อขัดแย้ง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- ป่าฟื้นตัวตามธรรมชาติใน 2-3 ปี
- มีน้ำไหลลงอ่างตลอดปี
- เกษตรกรประกอบอาชีพได้ตลอดปี มีความเป็นอยู่ดีขึ้น
- เกษตรกรเคารพกฎกติกาที่พวกเขาตั้งไว้ ไม่มีการเผาป่า

การป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง แบบบูรณาการ

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

กรมชลประทาน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สภาพทั่วไปของโครงการ

กรมชลประทาน

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม ตั้งอยู่ ประมาณ กม.ที่ 80 จากต้นน้ำ
- พื้นที่รับน้ำ 5,500 ตร.กม.

พื้นที่โครงการ	267,000	ไร่
พื้นที่ชลประทาน	224,000	ไร่
ครอบคลุม	6	อำเภอ
	38	ตำบล
	158	หมู่บ้าน

ลำนํ้ายมในฤดูฝน

ปริมาณน้ำสูงสุดเฉลี่ย 1,042 ลบ.ม./วินาที

ลำนํ้ายมในฤดูแล้ง

ปริมาณน้ำต่ำสุดเฉลี่ย 3 ลบ.ม./วินาที

ปัญหาน้ำท่วม

ปัญหาภัยแล้ง

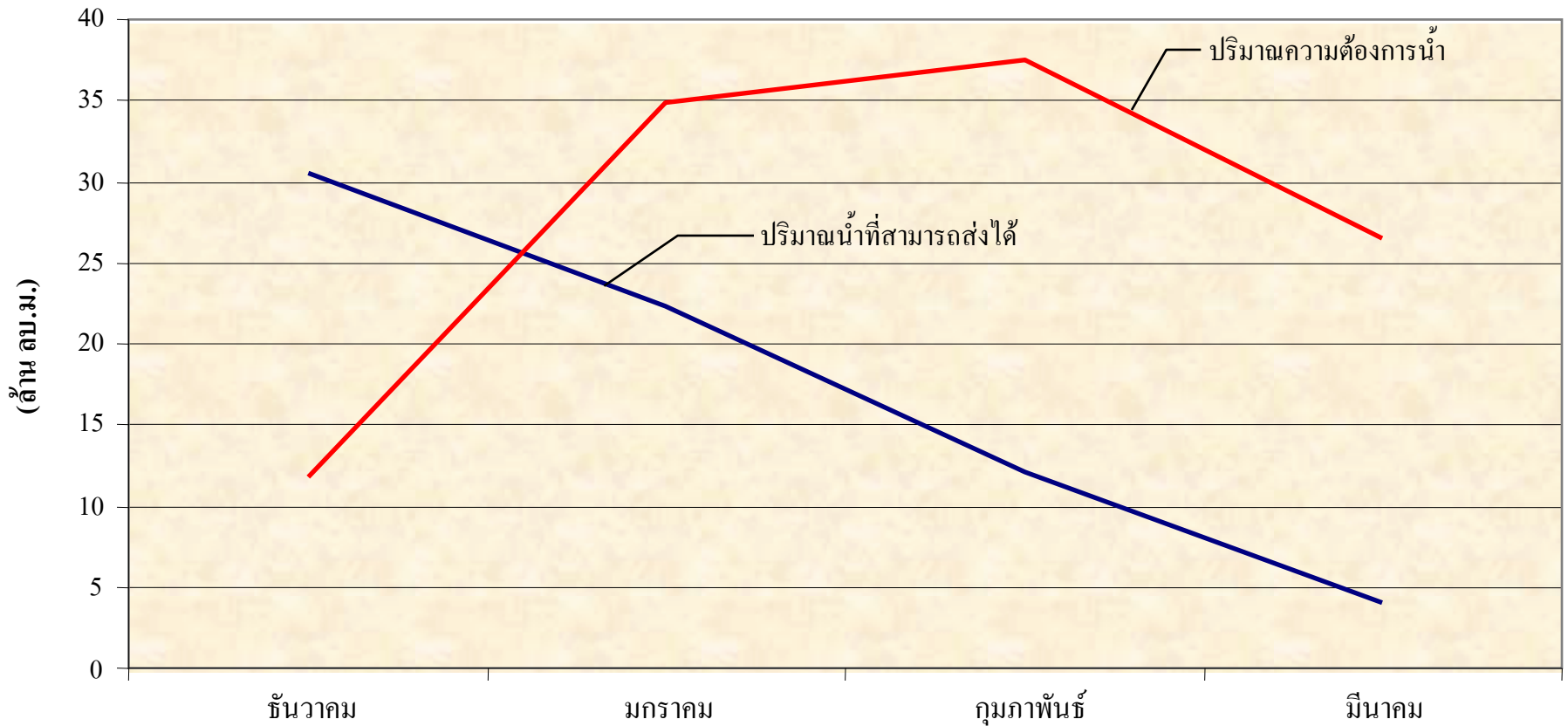

2. สภาพปัญหา

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม

— ปริมาณน้ำที่สามารถส่งได้เพื่อการเพาะปลูก   — ความต้องการน้ำเพื่อการปลูกพืชฤดูแล้ง 71,770 ไร่

สภาพปัญหาโครงการฯ แม่ยม

กรมชลประทาน

1. การขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูกในฤดูแล้งทุกปี
ในช่วงระหว่างเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์

สภาพปัญหาโครงการฯ แม่ยม

กรมชลประทาน

2. เกิดความขัดแย้งของประชาชนในการแย่งชิงน้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

สภาพปัญหาโครงการฯ แม่ยม

กรมชลประทาน

3. เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้เกิดการประชุมเรียกร้องให้ภาครัฐจัดหาน้ำเข้าสู่ระบบชลประทาน

4. เกษตรกรทำลายอาคารชลประทาน

สภาพปัญหาโครงการฯ แม่ยม

กรมชลประทาน

5. ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย เนื่องจาก การขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูก

6. เกิดความยากจนในพื้นที่ เนื่องจากรายได้จากการ เพาะปลูกไม่เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัว

กรมชลประทาน

สภาพปัญหาโครงการฯ แม่ยม

7. เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม

แนวความคิดของนวัตกรรมการป้องกันและบรรเทาภัยแล้งแบบบูรณาการ

กรมชลประทาน

การจัดตั้ง/ฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำ
➢ ระดับพื้นฐาน
➢ ระดับบริหารการใช้น้ำ

การจัดการความรู้
➢ การจัดการฐานข้อมูล
➢ การคิด วิเคราะห์เหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
➢ การบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสม
➢ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

**การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและหน่วยงาน**

➢ การวางแผนการปลูกพืช
➢ การวางแผนการส่งน้ำ
➢ การกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือ

**การประชุมชี้แจงหัวหน้าฝ่าย/งาน
เจ้าหน้าที่ของโครงการ**

การมีส่วนร่วมภาครัฐ
- การนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการน้ำ
- การทำงานแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ
- การกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือ
- การจัดหางบประมาณสนับสนุน
- การใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
- กำหนดการให้ความช่วยเหลือโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม
- การกำหนดรอบเวรการส่งน้ำ
- การกำหนดข้อบังคับ ข้อตกลงในการใช้น้ำร่วมกัน

**การแต่งตั้งคณะกรรมการ
ที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ/ท้องถิ่น**

การทำงานรูปแบบ 3 ประสาน
1. การสนับสนุนด้านจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูก
2. การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม
3. การควบคุม ดูแล และการปฏิบัติตามข้อตกลง

ภาพรวมกระบวนการงานของนวัตกรรมการป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง แบบบูรณาการ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม

กรมชลประทาน

โครงการส่งน้ำและ
บำรุงรักษาแม่ยม

ส่วนราชการในพื้นที่

องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

เกษตรกรในเขต
โครงการฯ แม่ยม

อำนาจ
คณะกรรมการ
ก.ช.ภ.จ.

นวัตกรรมแบบ
บูรณาการ

รูปแบบ 3 ประสาน :

1. การสนับสนุนด้านจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูก
2. การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม
3. การควบคุม ดูแล และการปฏิบัติตามข้อตกลง

นวัตกรรมแบบ
บูรณาการ

พื้นที่เพาะปลูกพืช
ฤดูแล้งในเขต
โครงการส่งน้ำและ
บำรุงรักษาแม่ยม :

1. ป้องกันและบรรเทาภัยแล้งแบบบูรณาการ
2. เป็นไปตามแผนการส่งน้ำที่วางไว้
3. ลดความเสียหายจากการเพาะปลูก
4. ลดความขัดแย้งในพื้นที่
5. เกษตรกรมีความพึงพอใจ

กระบวนการงาน 3 ประสาน

กรมชลประทาน

3

การควบคุม ดูแล และการปฏิบัติตาม ข้อตกลง

- เจ้าหน้าที่ชลประทาน
- นายอำเภอ
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1

การสนับสนุนด้าน จัดหาน้ำเพื่อการ เพาะปลูก

- ก.ช.ภ.จ.แพร่
- โครงการส่งน้ำฯ แม่ยม
- โครงการชลประทาน แพร่

2

การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

- โครงการส่งน้ำฯ แม่ยม
- เกษตรอำเภอ
- กลุ่มผู้ใช้น้ำ
- เกษตรกร

ประสานที่ 1 การสนับสนุนด้านจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูก

• กรมชลประทาน

- วางแผนการบริหารจัดการน้ำ
- จัดตั้งศูนย์ประสานการบริหารจัดการน้ำ
- สนับสนุนเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่ของกรมชลประทาน
- ประสานงานกับจังหวัด พื้นที่เกษตรกรผู้ใช้น้ำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

• องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ควบคุมดูแลการบริหารจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

• ก.ช.ภ.จ. แพร่

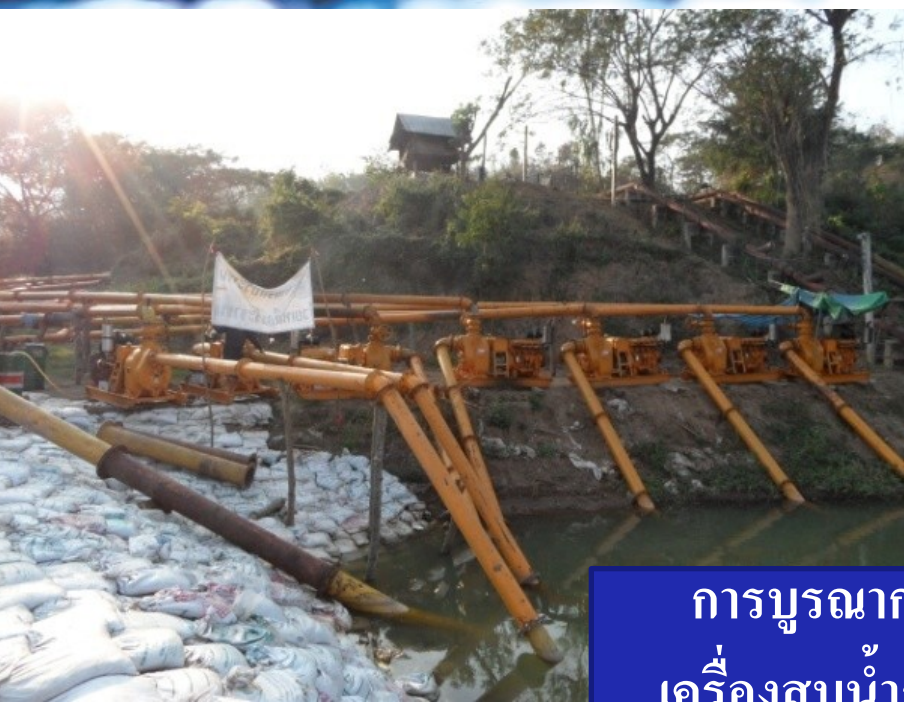
- สนับสนุนงบประมาณค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ และค่ากระแสไฟฟ้า

• เกษตรจังหวัด

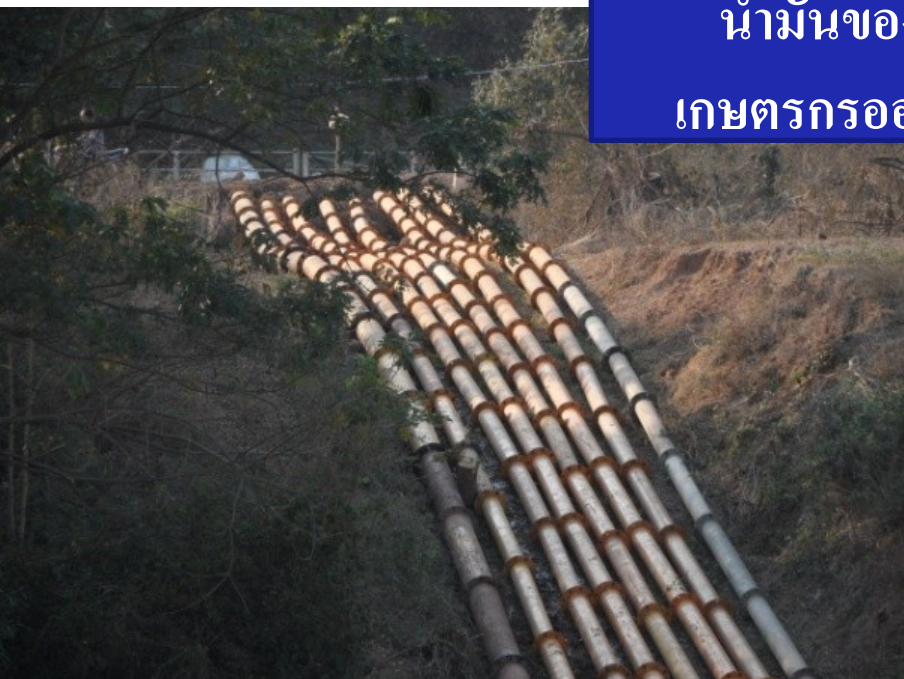
- จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและบริหารงบประมาณในการสูบน้ำ
- ส่งเสริมให้ความรู้ในการเพาะปลูกพืชที่เหมาะสม

การบูรณาการหน่วยงาน:
เครื่องสูบน้ำกรมชลประทาน
น้ำมันของจังหวัดแพร่
เกษตรกรออกแรงติดตั้งท่อ

ประสานที่ 2 การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

• กรมชลประทาน

- สนับสนุนข้อมูลด้านน้ำในการตัดสินใจ
- ร่วมในการวางแผนบริหารจัดการน้ำ
- การบริหารจัดการน้ำตามข้อตกลง

• อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- สนับสนุนด้านสถานที่ในการจัดประชุม
- ประชาสัมพันธ์ข่าวสารก่อนและหลังการประชุม
- การนัดหมายผู้เกี่ยวข้องเพื่อเข้าประชุม

• เกษตรจังหวัดและเกษตรกรอำเภอ

- เป็นผู้จัดการประชุมการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่
- เป็นผู้ไกล่เกลี่ยกรณีที่มีความขัดแย้งด้านการเกษตรในพื้นที่
- สรุปรายงานการประชุมเสนอ ก.ช.ภ.จ.

• เกษตรกรและกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- กำหนดนัดหมายการปิดกั้นทำนบชั่วคราวในลำน้ำยมและลำน้ำสาขา
- กำหนดรอบเวรและข้อตกลงการส่งน้ำ
- ติดตั้งเครื่องสูบน้ำในพื้นที่
- บำรุงรักษาและทำความสะอาดคูคลองก่อนการส่งน้ำ
- ร่วมเป็นคณะทำงานด้านต่างๆ เช่น หาแหล่งน้ำ ไล่น้ำ ฯลฯ

เกษตรกรร่วมแรงร่วมใจในการปิดกั้นลำน้ำยมเพื่อสร้างน้ำต้นทุน

เปิดช่องไว้แบ่งปันน้ำให้พื้นที่ตอนล่าง

ประสานที่ 3 การควบคุม ดูแล และการปฏิบัติตามข้อตกลง

• กรมชลประทาน

- ควบคุมดูแลการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามข้อตกลงที่วางไว้
- เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในระหว่างการส่งน้ำร่วมกับหน่วยงานปกครองในพื้นที่

• อำเภอดูแลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เป็นผู้ตรวจสอบ กำกับดูแล การบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามข้อตกลง
- ไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทในพื้นที่

• เกษตรจังหวัดและเกษตรกรอำเภอ

- ควบคุมดูแลการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ค่ากระแสไฟฟ้าให้เป็นไปตามข้อตกลงและแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน

• เกษตรกรและกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- ปฏิบัติตามข้อตกลง
- ร่วมตรวจสอบการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง และกระแสไฟฟ้า ในการสูบน้ำช่วยเหลือ ให้เป็นไปตามแผน
- ร่วมกับส่วนราชการในการตรวจสอบรอบเวรการส่งน้ำให้เป็นไปตามแผน
- ร่วมพิจารณาในการปรับแผนการบริหารจัดการน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม

กรมชลประทาน

4. ผลประโยชน์ที่ได้รับ

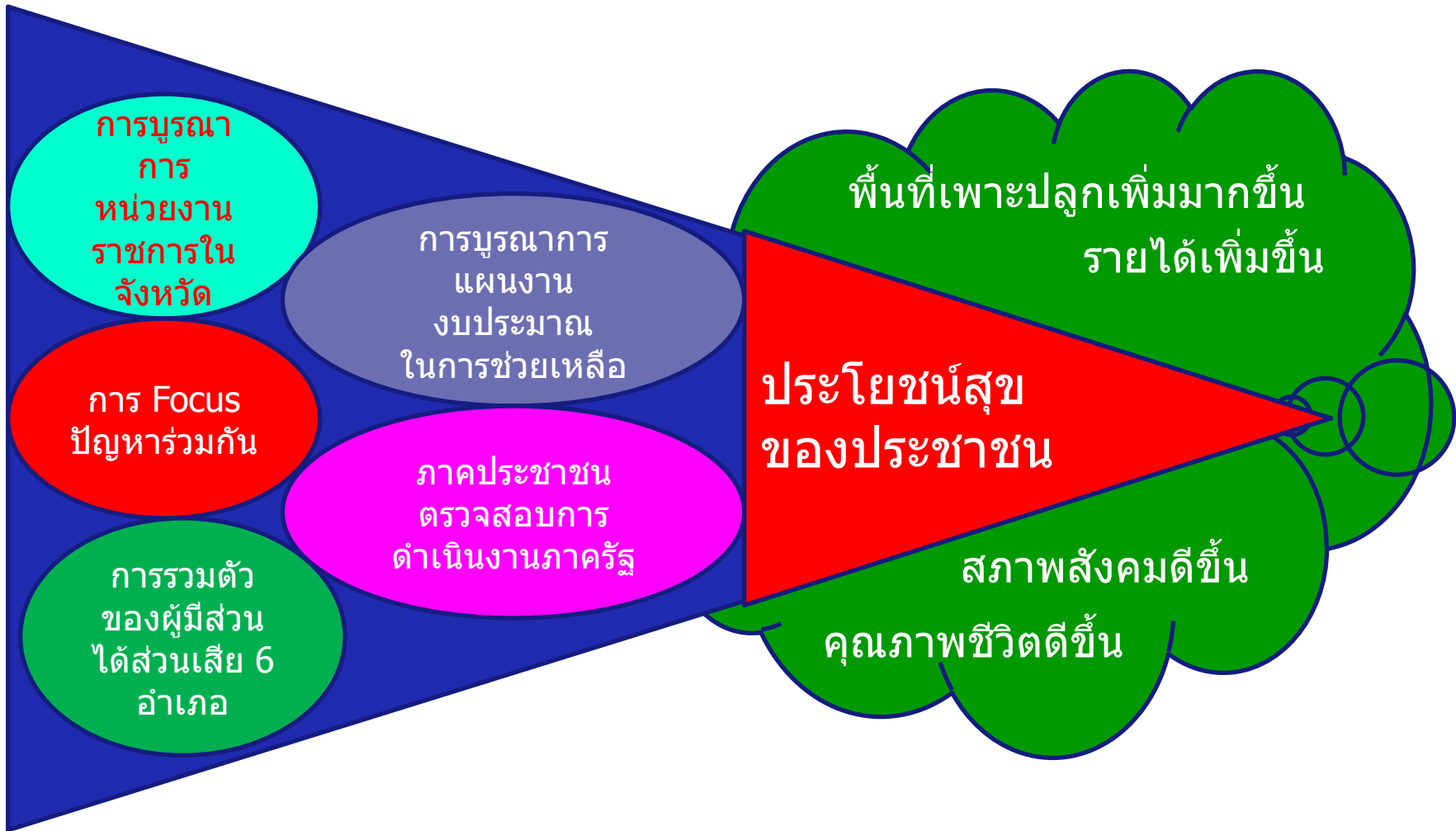

ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

กรมชลประทาน

❖ ความเชื่อมโยงของกระบวนการ และประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

กรมชลประทาน

กรมชลประทาน

- การบริการที่ดีขึ้นในขณะที่อัตรากำลังลดลง
- ประหยัดค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา
- มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- อาคารชลประทานได้รับการดูแล
- ลดความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ชลประทาน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ได้ความสามัคคีและความเชื่อมั่นในพื้นที่
- ได้มูลค่าเพิ่มจากการเก็บภาษีในพื้นที่
- เพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

- สังคมลดความขัดแย้ง
- สร้างโอกาสให้ประชาชนในการเสริมสร้างรายได้
- มีการทำงานแบบบูรณาการลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน

ผู้รับบริการ เกษตรกร

- ทำการเกษตรได้หลายครั้งต่อปี
- ผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น
- เกษตรกรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ลดการเคลื่อนย้ายของแรงงานภาคการเกษตร

ผลประโยชน์ที่ได้รับ

กรมชลประทาน

- ❖ สร้างโอกาสในการเพาะปลูกจาก 32,500 ไร่ ในปี 2536 เป็น 92,000 ไร่ ในปี 2553
- ❖ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจาก 154 ล้านบาท เป็น 553 ล้านบาท
- ❖ การบริการดีขึ้น ในขณะที่อัตรากำลังลดลง โดยในปี 2547 มีอัตรากำลัง 282 คน ขณะที่ ปี 2554 มีอัตรากำลังเพียง 166 คน สามารถประหยัดงบประมาณค่าเงินเดือนได้ปีละ 18.6 ล้านบาท
- ❖ ลดความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ชลประทาน
- ❖ ลดความขัดแย้งของสังคมและชุมชน
- ❖ เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ช่วยรักษาอาชีพเกษตรกรและพื้นที่ชลประทาน
- ❖ เพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่
- ❖ มีความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ

รางวัลที่โครงการฯ แม่ยมได้รับ

กรมชลประทาน

รางวัลดีเด่น (ก.พ.ร.)
รางวัลคุณภาพการให้บริการ
ประชาชน
ประเภทนวัตกรรมการให้บริการ
ประจำปี พ.ศ. 2554

กรมชลประทาน

รางวัลที่โครงการฯ แม่ยมได้รับ

กรมชลประทาน

รางวัลชนะเลิศ (UN) ของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก สาขาการส่งเสริม
สนับสนุนการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายผ่าน
กลไกด้านนวัตกรรม ประจำปี พ.ศ. 2555

(Category 3: Fostering participation in policy-making decisions
through innovative mechanisms, Asia and the Pacific)

United Nations Public Service Awards

กรมชลประทาน

United Nations Public Service Awards

1st Place Winner

Category 3: Fostering participation in policy-making decisions through innovative mechanisms

**Royal Irrigation Department
THAILAND**

หนึ่งในความมุ่งมั่นที่
กรมชลประทานมอบบริการ
ที่ดีให้กับประชาชน

ขอบคุณ

www.rid.go.th

กราฟ.

กลุ่มงานวิเคราะห์ข่าว - กรมชลประทาน